

Tekst: Wim Busser
Foto's: Euro-Baltic/RBK Groep

Euro-Baltic

zwemt in haring

In de haven van Sassnitz-Mukran op het Duitse Oostzee-eiland Rügen staat één van de meest geautomatiseerde visverwerkingsbedrijven van Europa. De sortering en daaropvolgende verwerking van haring is de kernactiviteit van Euro-Baltic, een 100% dochter van het Nederlandse Parlevliet & Van der Plas. Dankzij een juiste balans tussen mechanische techniek, automatisering en vakmanschap is Euro-Baltic in staat om jaarlijks maar liefst 50.000 ton vis te verwerken tot zo'n 25.000 ton aan halffabricaten.

Bij Ton van der Plas van Parlevliet & Van der Plas en Hans Bothof zat de haringfabriek van de toekomst al veel eerder tussen de oren. Met de realisatie van de tot in detail uitgewerkte en aan zware milieu-eisen onderworpen ontwerpen kon rond de eeuwwisseling een begin worden gemaakt. In oktober 2003 werd Euro-Baltic, in aanwezigheid van minister Veerman van LNV, officieel geopend.

ONUITSWIBARE INDRUK

Het zijn vooral de omvang, de snelheid en de automatiseringsgraad die bij het zien van het productieproces bij Euro-Baltic een onuitswibare indruk maken. De nuchtere cijfers doen daar nog een schepje bovenop. Na het aanlanden van de haring door lokale vissers (2-20 ton), grote fabrieksschepen (300-1200 ton) en diepvriesschepen (tot 5000 palletplaatsen) hebben de los- en verwerkingssnelheid de hoogste prioriteit. Binnen 24 uur na aanlanding kan 800 ton haring worden gelost en gekoeld.

OP RÜGEN

Net zoals onze Waddeneilanden is het met het vasteland van Mecklenburg-Vorpommern verbonden schiereiland Rügen een toeristische trekpleister. Vestiging van een industrieel productiebedrijf is daarom aan strikte voorwaarden gebonden. Euro-Baltic moest aan zware milieueisen voldoen. Niet alleen wat betreft de aanblik van de gebouwen, maar vooral met betrekking tot afvoerstroom, geurbelasting en geluidsoverlast. Per uur kan 65 kuub proceswater worden gezuiverd. Het biologisch binnen de grenswaarden gezuiverde water wordt door continue analyse bewaakt en nadien in de Oostzee gepompt. Alle vrijkomende, geurbelastende luchtstromen gaan via een speciaal ontworpen biofilter geurnvrij gezuiverd naar buiten. Euro-Baltic beschikt tevens over een eigen vismeelfabriek met een capaciteit van 240 ton per dag. Het fileerrendement ligt op 50%. Afhankelijk van de aanvoer biedt Euro-Baltic werk aan 100 tot 150 mensen. Directeur is Ton van der Plas.

De haring wordt uit de schepen met een capaciteit van 60 ton per uur verpompt naar grondstoftanks (5 stuks à 60 ton). Dit gebeurt met water om het product niet te beschadigen. De hoofdstroom gaat direct naar de sorteerlijnen. Per uur wordt 35 ton haring op afmeting gesorteerd en na een tussenbuffer gefileerd op een vijftal volledig geautomatiseerde Baader fileerlijnen. Elke lijn omvat 4 fileermachines met elk een capaciteit van 220 stuks per minuut.

IMPONERENDE CIJFERS

Een klein deel van de haring wordt onverwerkt gesorteerd, verpakt en in platenvriezers ingevroren, maar het grootste part krijgt een verdere bewerking in de vorm van fileren en rijping door marinieren. In laatstgenoemd proces worden de halffabricaten in plastic bakken (tubs) van 700 liter gedurende 3 tot 5 dagen gerijpt. Hierdoor kan 900 ton product gekoeld worden opgeslagen, maar ook volautomatisch op het vooraf ingevulde tijdstip worden geroerd. De vis wordt tenslotte, met of zonder opgiet, verpakt en ingevroren.

Het 25 meter hoge vrieshuis, inclusief een gedeelte koelopslag en opslag verpakkingsmateriaal, heeft een opslagcapaciteit van 22.000 ton voor diepvries (-28° C), 3000 ton gekoeld (0° C) en 2500 palletplaatsen voor verpakkingsmateriaal. Het is uitgerust met een CO₂-koelinstallatie. Dagelijks kunnen, om de imponerende cijfers te completeren, bij Euro-Baltic 440 ton product verpakt en ingevroren, 100 ton haring ontdooid en verder bewerkt en 240 ton visafval verwerkt worden.

HOGЕ FLEXIBILITEIT

De RBK Groep te Deventer, in dit geval RBK Engineering, werd al in een vroeg stadium betrokken bij het fabrieksonwerp (productie en logistiek) en de (detail)engineering van diverse kerntaken. RBK is onder meer verantwoordelijk voor het ontwerp van de koude-installatie, de marinasystemen en delen van de productie, de facilitaire en de elektrische installaties. Wij waren echter vooral gefascineerd door het volledig geautomatiseerde proces, voor het ontwerp, de levering en de implementatie waarvan RBK Automatisering verantwoordelijk is.

„Wij werden bij dit project betrokken om de goederenstroom in kaart te brengen, de mechanisering praktisch in te vullen en een efficiënt beheerssysteem te ontwerpen met als uiteindelijke doel de haring optimaal te kunnen verwerken,” licht commercieel directeur Alfred Klunder van RBK Automatisering toe. „De kwaliteit van de aanvoer stuurt het productieproces. Als de haring binnenkomt, moet je, aan de hand van een eerste controle op onder andere maat, vetgehalte en bacteriologische gesteldheid, dus snel kunnen beslissen hoe deze te verwerken.

Hoe verder je vervolgens in het productieproces komt, des te meer je van het product weet. Dat vereist een hoge mate van flexibiliteit om productiebeslissingen te kunnen bijstellen. Daarom is gekozen voor een overkoepelend systeem voor het goederenstroombeheer, maar alle deelsystemen moeten autonoom kunnen functioneren.”

SYSTEEMINTEGRATIE

Directielid Coen Suurmond van RBK Automatisering schetst desgevraagd de grote lijnen.

„Op basis van de informatie die de schipper verstrekt over kwaliteit en verwachte sortering wordt een voorlopig plan gemaakt hoe de partij verwerkt zal worden. Daaraan wordt ook het eindproduct gekoppeld. Vanuit het eindproduct vindt, via de verschillende processtappen, een terugrekening plaats naar de te verwerken grondstof. Per processtap is dan helder ▶

> 'Balans tussen mechanische techniek, automatisering en menselijk vakmanschap'

wat er gaat gebeuren. Bij aanlanding en sortering wordt de informatie over kwaliteit, sortering en hoeveelheden nauwkeuriger en kan het productieplan worden bijgesteld. Vanuit dit productieplan worden per processtap de daadwerkelijke productie-opdrachten gemaakt. Hieraan hangen ook parameters voor het instellen van de machines. In het productieproces is sprake van een aantal stappen met verschillende besturingssystemen. Je moet dus een systeem hebben voor het beheer van de goederenstroom en per processtap een autonoom besturingssysteem. Het bovenliggend systeem is er voor de interne logistiek en geeft opdrachten aan de lokale besturingssystemen. Opdrachten en procesparameters gaan dus naar het procesbesturingssysteem en informatie over verwerkte en geproduceerde hoeveelheden, stilstanden en dergelijke gaat terug naar het bovenliggende systeem. Zo bereik je dat per systeem duidelijk is wat de taken en de verantwoordelijkheden zijn." Het bovenliggende systeem bij Euro-Baltic is FOBIS en ook de lokale procesbesturingssystemen (FOPRO) zijn van RBK. De automatiseringspoot van de RBK Groep is bovendien verantwoordelijk voor de systeemintegratie van onder andere het automatisch transport en de opslag in het vrieshuis met respectievelijk agv's (automatic guided vehicles) en automatische kranen door Egemin, alsmede de automatisering van de verpakkingsafdeling en de ontdooitunnels door Rosoma.

JUISTE BALANS

Met het oog op traceerbaarheid kent Euro-Baltic een partijgestuurde productie en registratie. Alle tubs en de pallets in het vrieshuis zijn voorzien van elektronische tags.

Per uur wordt bij Euro-Baltic 35 ton haring gesorteerd en gefileerd

PARLEVLIET & VAN DER PLAS

wordt in 1949 opgericht door Dirk Parlevliet en de broers Dirk en Jan van der Plas. De hoofdactiviteit bestaat uit het kopen van haring op de Nederlandse afslag en de verkoop op de Nederlandse markt. Langzamerhand wordt Nederland te klein, zodat het familiebedrijf in de jaren '60 op zoek gaat naar andere afzetmarkten. Ook wordt de rederij opgericht. In 1959 neemt men het eerste schip, de Jan-Maria, in de vaart. Het assortiment wordt uitgebreid met andere Pelagische vissoorten en in 1967 neemt Parlevliet & Van der Plas zijn eerste vriestrawler, de Annie-Hillina, in de vaart. Oorspronkelijk gevestigd op verschillende locaties in Katwijk, verhuist Parlevliet & Van der Plas in 2002 met zijn hoofdkantoor naar het Zuid-Hollandse Valkenburg. Naast de ingebruikname van Euro-Baltic in 2003 noemt de onderneming als mijlpalen onder meer de oprichting in 1986 van dochteronderneming Doggerbank Seefischerei in Bremerhaven en de aankoop in 1998 van de Meelenburger Hochseefischerei in Rostock. Parlevliet & Van der Plas is in ruim een halve eeuw uitgegroeid tot een internationale onderneming met zo'n 800 medewerkers. De rederij bestaat uit een 12-tal hektrawlers, diverse koelhuizen, handelsvestigingen en een eigen wagenpark. Parlevliet & Van der Plas verzorgt het hele traject van vangst tot levering.

Elke partij begint bij het schip. Per sortering is sprake van een productiepartij, die als zodanig de verschillende productiestappen doorloopt. Partijen kunnen worden afgesplitst of gecombineerd.

Doordat gebruik wordt gemaakt van de meest moderne technologieën op het gebied van automatisering, productie, verpakking, opslag en milieu is de haringverwerking bij Euro-Baltic uniek te noemen. „Het mooiste van dit project is het vinden van de juiste balans tussen mechanische techniek, automatisering en menselijk vakmanschap," vat Coen Suurmond treffend samen.

